NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 18. decembra (ranozimna) 1852. *List 101.*

Marsikaj za gospodarstvo.

(*Hišne stene mraza in plohe obvarovati*) služi z veliko koristjo sledeči firnež: Na 1 funt lanéniga olja, kader se je sogrelo, se dene 4 lote majhnih koscov smole in 8 lotov svinčnate gladine (Bleiglätte), ter naj ta mešanica tako dolgo vrè, dokler v njo vtaknena palica (medelo) se rujaveti ne začnè.

O vročih poletnih dnevih se tedaj premažejo s tem smolnatim firnežem opečne ali ilovnate stene pohištev. Po 2 ali 3 dnéh, ko perva prevleka se je bila posušila, se ponoví mazitev še trikrat. Tamna barva te prevleke se dá popraviti, če se potem s kakoršno koli oljnato barvo prevleče.

Zgorej omenjena mera smolnatiga firneža zadosti 18 štirjaških čevljev štirkrat dobro namazati.

(*Pepél od premoga*) zmešan z dobro vertno perstjó vinograde jako dobro gnojí. Ako se tri leta zaporedoma tako po vinogradih upotrebuje, podvojí dohodke tertnih saditev.

(*Debélo poljsko kamnje zdrobiti*) brez veliko stroškov in z majhnim trudam, se tako le ravná. Ako se hoče debel kamen razdrobiti, se okoli njega naredí majhna jamica, v to se krog kamna naloží slabe suhljádi, šilovja ali vij, in palivo se zažgè.

Kamen se razgreje, ter razpade, če se s teškim železnim kladvam na-nj vdari, po svojih žilicah ali skladih tako, kakor da bi bil obdelan bil.

(*Ne draga klaja za konje*). Ako se ovès konjem debelo zmlet poklada, se prihrani skor polovica tiste mere ovsa, ktera bi drugači bila potrebna.

(*Golobe pozimi dober kup rediti*). Raztlači ali zreže se krompirja v majhne kobričke, ter se skuha. S tem kuhanim krompirjem naj se golobje pozimi kermijo. Kmalo se te piče navadijo, ktera jim tudi prav dobro tekne, zlasti če jih pred nekoliko časa stradati pustiš. Vendar je dobro, jim vsaki 4. ali 5. dan malo ovsa potrositi, in v golobnjak nekoliko kosov ila od stariga zidovja položiti, kteri v sebi salniter imajo.

(*Koprive predobra zelenjava*). Koprive zaslužijo v gospodarstvu bolj obrajtane biti, kakor se dozdaj godí. Mlade koprive dajo izverstno zelenjavo. Z juho vred kuhane so prijetnejšiga okusa, kakor špinača in enako povertje, in so verh tega tudi zdravju tako koristne, da jih nar bolj zvedeni zdravniki bolnim in zdravim ljudém živo priporočajo. Sirove, s kisom in oljem napravljene, dajo zdravo salato, in clo mlade kalí, kakoršne se spomladi prikažejo, se zamorejo kot bilušne ali hmeljne kalí (als Spargel- und Hopfensprossen) za vkusne jedila pripraviti.

(*Bukevce za kruh*). Naberejo se bukevce (Buchecker), se posušé, zmelejo, in v vroči vodi izkuhajo, da se njih mamljivo olje odpravi; potem se z žitno moko zmešajo in v kruh popečejo. — Še bolj se zamorejo ostanjki, ki se dobijo, ko je olje bilo izprešano, v dober kruh porabiti. J. Š.

Osnova postave
za pogojzdevanje Krasa.

(Konec.)

Od oskerbništva.

§. 13.

Vodstvo določi po nasvetu odbora take družbnike, kteri stanujoči v vsaki katasterski soseski nad tem pazijo, da se vsi zaukazi prav in ob pravim času zgotovijo; župani pa se ne morejo za to opravílo izvoliti.

§. 14.

Vsaka soseska, naj bo velika ali majhna ali več majhnih skupej, mora posebniga čuvaja vdinjati, kteri čuje nad zasadiši; kakor vsacimu javnimu čuvaju, grejo tudi njemu ravno tiste oblasti in dolžnosti, tudi se njegovim besedam vse verjame. Tudi navadni poljski čuvaj se zamore za to opravílo izvoliti, toda politična gosposka ga mora v prisego vzeti. Tisti čuvaji, kteri svoje opravílo posebno dobro opravljajo, prejmejo vsako leto darílo, ktero določi odbor.

§. 15.

Žandarji imajo tudi na to zasadiše svoje očí obračati in vsaciga, kteriga zasačijo, da kaj poškodje, dotični gosposki izročiti, da se kaznuje.

Od ohranjenja še obstoječiga lesa.

§. 16.

Odslej (kadar namreč ta postava cesarsko poterjenje zadobí) se ne smé v občinskih gojzdih brez dovoljenja družtviniga odbora nič več les sekati. Ta odbor soglasno z občino (sosesko) določi drevje, ki se smé sekati. Kdor zoper to prepoved ravná, naj ga politična gosposka kaznuje z 10 do 50 gold.

Od odprave skupnih pašnih pravíc in od razsodbe o pravdnih občinskih zemljiših.

§. 17.

Splošna servitutna postava določi, kteri kosi pašnikov so čista lastnína občine, in če tista postava nobenih druzih določil zastran skupnih pašnih pravíc ne zapopade ali dokler servitutna postava na dan ne pride, imajo za okrajno Krasa, ki spada v to družtvo, sledeče pravíla veljati:

§. 18.

Da se pogojzdevanje brez ovíra zamore pričeti, imajo nehati vse skupne in pašne pravíce med občinami, in kjer je kakošna pravda o tem, se mora kolikor mogoče hitro dokončati.

§. 19.

Da se pa o tem nobeni soseski krivica ne zgodí, naj občine, ki vživajo skupne pašne pravíce ali ki so zavolj tega v pravdi zapopadene, z družtvinim odboram in politično gosposko izvolijo razsodne možé, in scer vsaka soseska dva, odbor pa za vsako sosesko eniga, politična gosposka vodníka. Ti razsodijo pravdo po večíni glasov.

§. 20.

Zadnji čas v 3 mescih mora biti vsaka razsodba z naznanilam stroškov sklenjena, zoper ktero ni več ugovora ali pritožbe; notár jo spiše. Le, če bi se ktera stran zavolj stroškov pritožiti imela, je pritožba na odbor pripušena, ki jih po previdnosti, kakor razsodni možje sklenejo, brez daljne pritožbe zmanjšati zamore.

§. 21.

Berž po razglasu postave ima vodstvo odbornike vsaciga oddelka povabiti, da o 14 dnéh mu naznanijo občine, ki imajo skupne pašne pravíce ali pri kterih je pravda o tem. Vodstvo naznani to dalje politični gosposki, ktera potem soseskam in odboram naukaže, o 14 dnéh razsodne može izvoliti.

§. 22.

Ako jih ktera soseska sama ne voli, jih namesto nje izvoli politična gosposka.

Splošne določila.

§. 23.

Vodstvu se dovoli oprostenje poštníne in kolka za njegove spisovanja in dopisovanja.

§. 24.

V pripomoč družtvinih namenov in za obdarovanje pridnih drevorejcov se dovolijo iz cesarske kase vsako leto primerni doneski.

§. 25.

Kako se ima ta cesarski denar porabiti, sklenete družtvino vodstvo in deželno cesarsko poglavarstvo.

Cesarki patent,

zastran izdelovanja, prodaje, in posesti orožja in strelíva (robe za strel) in zastran nošenja orožja.

Ob novem letu stopi nova cesarska postava od 24. oktobra zastran orožja v veljavnost. Ker ta postava zadeva vsacega, naj bo v mestu ali na kmetih, mislimo da bo prav, ako nektere odločbe iz te postave po „Novícah“ razglasimo, da jih tudi tisti zvejo, kterim „deržavni ali deželni zakonik“ morebiti v roke ne pride.

§. 2. pravi: Za prepovedano orožje se izrekó: bodalca, štileti in štiletom podobni, jamčasto brušeni noži, na tri platí ojstri meči, tromboni, terceroli spod 7 dunajskih palcov dolgi, vštevaje deržalo (kopitice) in cev, puške veternjače vsaktere baže, ročne in steklene granate, petarde in zažigavne rakete, zadnjič vse skrivno, k zasednim napadom pripravno orožje kakoršne bodi verste, kakor na priliko: palice z vloženo puško, mečem itd.

Med prepovedano orožje gré šteti tudi vse tisto orodje, kterega pervotna in naravna podoba je nalaš premenjena, da bi se ž njim huje raniti moglo, kakor tudi sploh vsako skrivno, k zasednim napadom pripravno orodje, ktero po svoji lastnosti ni namenjeno ne za nobeno umetnijo ali obertnijo, ne za domačo ali prihišno rabo.

§. 3. določi: Za prepovedano strelívo (strelno robo) se strelni bombaž in podobne raznesne rečí izrekó.

§. 4. določi: Razun kupčevavcov in obertnikov, ki imajo pravíco, orožje in strelívo delati in prodajati, ne gré pravilno nikomur pravíca, kakoršno si bodi orožje ali strelívo, tudi za svojo lastno robo ne narejati, ali po obertnijsko prodajati.

Prepovedanega orožja in strelíva pa tudí takí obertniki in kupčevavci, ki imajo sicer pravíco (§. 11), ne smejo drugači narejati in prodajati, kakor samo, če so k temu posebno dovoljenje zadobili.

§. 5. Za to dovoljenje je treba prositi pri političnem deželnem poglavarstvu, ktero ga bode samo izjemno, iz znamenitih vzrokov, po zaslišanju cesarske za varnost postavljene oblastnije dajalo, pri čemur se mora pléme in obsežek narejanja in kupčevanja na tanko odločiti.

Ravno tako je vsacemu, kteri ima pravíco pušo nositi, tudi dopušeno, si svinčeni naboj sam napravljati.

§. 7. Obertniki in kupčevavci, kteri imajo pravíco, orožje in strelívo delati in prodajati, smejo te opravila samo v svojih delavnicah in prodajavnicah opravljati. Oni torej zapadejo kazni, kadar koli zunej teh mest ali sicer skrivaj orožje ali strelívo naredé ali poprodajo, kakor tudi, kadar koli takošne zaloge oblastnii, ki jim veleva, jih naznaniti, zatajé.

§. 8. Prepovedano orožje ali strelivo imeti je praviloma samo temu dopušeno, kteri je posebno pismeno dovoljenje za to dobil.

§. 9. Za dovoljenje, prepovedano orožje ali strelivo imeti, je treba pri politični oblastnii (deželnem poglavarstvu) prositi, in v prošnji izkazati znamenite vzroke, zavoljo kterih se prepovedano orožje ali strelívo potrebuje.

§. 10. Sosebno se zamore takošno dovoljenje opravičenim orožarjem, za nakupovanje in prodajanje, in posameznim ljudem za posest tudi tikrat dajati, kadar gré za staro in ne več navadno prepovedano orodje, ktero ima le zgodovinsko ali umetnijsko vrednost, ali pa vrednost posebnega priljubljenja.

§. 11. Obertnikom in kupčevavcom podeljeno dovoljenje, prepovedano orožje in strelívo delati ali prodajati, zapopade v sebi tudi dovoljenje, takošne rečí imeti. Ravno tako ni tistim, ki imajo pravíco, pečati se s kako obertnijo ali opravilom, za ktero je treba orodja, ki ima na sebi lastnost prepovedanega orožja ali pa strelíva, k posesti (imetju) tacih rečí nobenega posebnega dovoljenja potreba. Ali hraniti se morajo take rečí vselej v obertnijskih prostorih, kteri so za to odmenjeni.

Le-to orožje ali strelívo se pa smé samo v takem številu in v taki množini dopušati, ali imeti, ki je primerna posestnikovim okolšinam, in pri kteri ni nikakoršne vterjene sumnje zastran krive rabe.

Obertniki in kupčevavci, kteri imajo dovoljenje, prepovedano orožje in strelívo prodajati, morajo od te prodaje zaznamek deržati (spisovati), v kterega gré na tanko zapisovati ljudí, kterim, čas, kdaj je bilo takošno orožje in strelívo prodano, in pa dopušenje, na pokaz kterega se samo kaj tacega prodati smé.

(Dalje sledi.)

Ogled po svetu.

Kako se nov papež voli?

Ko devet za molitve odločenih dní preteče, se zberó deseti dan kardinali v Petrovej cerkvi, kjer tehant kardinalov za volitev novega papeža mašo bere, pri kterej sv. Duha na pomoč kliče. Potem drug kardinal po latinsko „sveti zbor“ (tako se zbrani kardinali imenujejo) opominja, visokega poklica popolnoma vrednega moža za papeža zvoliti.

V slovesnej procesii gredó potem kardinali v konklave. Konklave se pravi zbranim kardinalom, ki papeža volijo, kakor tudi kraju, kjer ga volijo. Kardinali gredó v eno papeževih poslopij ali v Kvirinal ali v Vatikan. Tù se naredé za kardinale iz lesenih tramov in dil celice, ki se s suknam ali z drugim pertjem opnejo. Te celice so postavljene ob dolgem mo-

stovžu, od kodar tudi skoz majhne oknjica svitlobo dobijo. Ker se pa razun na gornjem koncu okna mostovža zazidajo, so celice precej tamne. Nad vsako celico je gerb notri stanujočega kardinala. Celice se pa tudi po barvi perta, s kterim so opete, razločijo. Celice tistih kardinalov, ki jih je ranjki papež zvolil, so višnjeve, drugih pa rudeče ali zelene. Ena celica meri v vsem vkup le 20 čevljev in ima toraj le za mizo, posteljo, nekaj stolov in majhnih shramb prostor. Zraven celice vsacega kardinala je tudi celica za njegovega skrivnega pisarja, majhna kapelica in izbica, kamor jést hodi.

So kardinali v konklavu skupej, se podadó v Sikstinovo kapelo (če so namreč na Vatikanu). Tù se jim volitev zadevajoče postave prejnih papežev beró in oni na nje prisežejo. Potem gredó vsak na svoje stanovanje južinat in obljubijo proti večeru zopet v konklave priti. Včasi so smeli kardinali vsak večer domú iti in zgodaj zjutraj zopet se v konklave sniditi; zdaj se pa od jutra do druzega dné več ne spusté vùn. Vse vrata in zunajne okna se zazidajo, razun enih samih vrat, skoz ktere zamorejo kardinali, ki bolj pozno od dalječ pridejo, noter iti, ali se pa, če kdo zbolí, vùn nesti. Te vrata imajo pa za znotraj in zunaj posebno ključavnico. Od notranje ima poglavar konklava, od zunajne pa poglavar papeževih strežnikov ključ. Te vrata imajo le eno okno, skoz kterega se vsi kardinali s tujimi poslanci pogovarjajo, kadar je to zlo potrebno. V zidu, ki je zraven, so pa štiri zavertivne police, v kterih se jed in pijača za vse, ki so v konklavu, od zunaj noter v poslopje, privertí ali privozi. Jedí en duhoven potem natanjko preišče, da ne pride v njih kako pismo ali sporočilo. Sicer pred vratami tudi veliko vojakov straži. (Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Občnega deržavljanskega zakonika (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) dosihmal Slovenci v svojem jeziku nismo imeli; sedaj veselo novíco slišimo, da je slavno ministerstvo pri volji, ga na deržavne stroške natisniti dati. Prestavo je dodelal slavni vrednik „deržavnega zakonika“ gosp. Cigale, čigar imé nam smé že samo porok biti, da bo delo natanjko po izvirnem, scer pa kolikor moč lahko umevno.

* Na Lipskem je prišla na svitlo knjiga slavnoznane Angličanke Talvy v nemški jezik prestavljena, ktera zapopade pregled zgodovíne slovanskih jezikov in slovanskega slovstva, pod naslovom: „Uebersichtliches Handbuch einer Geschichte der slavischen Sprachen und Literatur. Von Talvy. Deutsche Ausgabe, übertragen und bevorwortet von Dr. B. Brühl. Leipzig 1852. Verlag von Karl Geibl“. Prišla je ta knjiga spervega na Angleškem na svitlo, in na veljavno besedo Šafarikovo jo je dr. Brühl prestavil v nemški jezik. Več o nji bomo govorili drugo pot.

* Drugi zvezek českega časopisa „Škola“ je ravno na svitlo prišel.

* V Pragi je prišla na svitlo „kronika mesta Lvova“, ki obseže 36 pol in seže od kralja Vladislava IV. do pervih let Augusta II.

* V Varšavi je prišla na svitlo povest pod naslovom: „Zlato jabelko“.

* V Rigi na Ruskem je vstala huda kolera.

* Te dní je prišlo iz tiska v rusinskem narečju delo zgodovinsko-zabavno delo: „Pokorenje Novgoroda“.

* Znani slovanski umetnik g. Kalauz je izdal drugi zvezek serbskih napevov za glasovir.

* Zgodovinska povést Kosinskega: „poslednja Mazovska“ bo skoraj cela na svitlem.

* Katoliški časopis „Blahovest“ ima spet izhajati, ker je gospod vrednik Šulc kaucijo položil.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katolški nauk v resničnih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. S pomočjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Anton Janežić. I. zvezek. V Celovcu 1853. Velja 1 for.

Zgodovinski katekizem je po čisto novim načinu zložen, kakoršnega še dosedaj v slovenskem jeziku nismo imeli. Božja beseda se razjasnuje tù z izgledi, ki so vzeti iz svete in posvetne povestnice, naravoslovja in druzih zgodb, kakor so „Novíce“ zadnjikrat en izgled v pokušnjo prinesle in prinesó še danes enega. So pa te hvale vredne bukve iz nemških v šestič natisnjenih gospoda J. E. Šmida, kateheta na dekliškej šoli v Solnogradu, v prijetni in skoz in skoz lahko razumljivi besedi v slovenski jezik prestavljene. Gosp. profesor Št. Kociančič iz Gorice jih je spremil z lepim „predgovorom“ na svet, v kterem jih priporočá ne le prostemu ljudstvu, temuč tudi častitim duhovnikom, „ker najdejo v njih za vsako vérno resnico mnogo prav lepih in priložnih prilik, izrekov in resničnih zgodb, da z njimi svoje ogovore na ljudstvo prijetniši naredé“. Svesti si smo, da jih bo vsak vesel, kdor jih bo imel.

Smešnica.

Nek kmet zbolí in pošlje po padarja, da naj mu puša. Ker pa je tudi padar nekaj bolehin bil, pošlje svojega pomočnika. Nevajeni človek se dolgo vkvarja, preden žilo prav vseka, da kerv priteče. Ko je vse opravljeno, mu da kmet 14 grošičev, ktere svojemu mojstru donese. Drugi dan pošlje kmet spet po padarja, da naj mu pride pušat. Mojster gré tabart sam in mu spustí hitro kerví po potrebi. Ko pa na plačo pride, potegne naš kmetič en grošič iz mošnice in ga dá padarju. Padar žalostno pogleda naj prej grošič, po tem pa kmeta, tako, da ga ta vpraša: „No, kaj me tako gledate, jeli sim vam še kej dolžan? Vém, da mi niste nič dolžni, reče klaverno padar, al žal mi je, da ste včeraj mojemu pomočniku 14 grošičev plačali, danes pa meni mojstru le en sam grošič“. — Na to mu kmet togotno reče: „Kakor delo, taka plača! Vaš pomočnik je 14krat žilo sekal; ako bi si bili tudi vi toliko truda prizadjali, tudi vam bi bil po zaslugi plačal; — ali vi ste na vrat na nos o enem potu kerv spustili; za to ste samo grošič zaslužili, ki sim vam ga pošteno plačal, — in tako z Bogom!“ (Po „Neven-u“.)

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Praga 11. decembra. Veselo novico naznaniti mislim z navestjo, da je naš roják gosp. dr. Köstl že nastopil mesto voditelja in perviga zdravnika v tukajšni znameniti ludnici (norišnici), ktero pri drugi priložnosti opisati hočem. — U književnosti poslednji čas ni nič posebnega na svitlo prišlo. Česka matica je izdala dr. Amrlinga „Orbis pictus“, kteri pa nikoli ne bo slave dosegul, kakor Komenskega. Od novega leta bo s pomočjo Matice in uredništvom slavnega prof. Purkyne izhajal prirodopisni (naravoslovni) časopis, kakor organ prirodopisnega odbora českega muzeja. Nadja se Slovenia, da i visokoučeni gosp. Dežman razglasom odmeje severni glas. Gospod bibliotekar Šafařik je pisemnico glagolitsko tudi dogotovil. Več hrupa in šuma kakor literatura delajo arestanti, namreč je nekolik arestantov v kaznivnici umorilo sodruga, kteri jih je hotel izdati, da hočejo odbežati.

V. Radonievič.

Od sv. Štefana v rožni dolini 13. dec. Vreme je tudi pri nas jako ugodno, kmetiči gonijo še svojo živino na pašo; ozimna lepo kaže. Marsikter šolarček jo še bos u šolo priskače; — vse se čudi nad tak prijaznem vremenom u adventu. Gorkomer na sončnem kraju je večkrat 14. stop. R. in še več kazal. Bog daj barem do Božiča tako! Jančar.

Iz Laškiga (Tüffer). Na tukajšni postaji se je v petek 10. decembra zvečer žalostna nezgoda pripetila. Mlad mož, rojen Ljubljančan, tovarnik na železnici, je po nepazljivosti pod kolesa vozov prišel. Ko je namreč vlak že naprej — proti Celju — se gibal, je hotel berž na stopnice voza skočiti. Spoderkne, ter pade med kolesa, ki mu eno nogo so strašno zdrobile. Pripeljejo poškodovaniga u Celje u vojaško bolnišnico. Zdravniška pomoč je bila koj pri rokah, pa ni bilo mogoče ga oteti. Drugi dan je grozovitni rani snet bil pristopil, in nesrečnik je prerani smerti zapadel.

Iz Št. Jungerte na Poharjih 13. grudna. L. Tudi pri nas, kakor v bližnjih Žrečah, se šola dobro obnaša, čeravno nimamo učitelja, imamo pa prav pridnega g. kaplana, ki so vsi za šolo vneti. Pri nas je šola že pretesna, ker o delavnikih in praznikih skupej okoli 80 otrok v šolo hodi, čeravno je fara zlo gorata. Mladi ljudjé v naši fari znajo veči del slovensko brati, akoravno še ni bilo nikdar tako imenovane očitne šole tukaj. Natihama je pa že precej dolgo šola tukaj, kjer so se gorjanski otroci slovensko brati in sosebno keršanskega nauka učili. Sedajni pridni g. kaplan J. P. hočejo tukajno mladíno tudi v pisanji itd. toliko izuriti, kolikor gorjanski ljudjé ravno potrebujejo. Takšna šola bo menda koj narboljši. — Naj bi farmani svojim dušnim pastirjem kaj priboljšali in jih prosili, da bi otroke učili, svesti si znajo biti, da njih prošnja ne bo prazna. Gospod fajmošter Straniške fare sv. Lovrenca bi gotovo tudi radi še dalej otroke učili, kakor so v začetku svojega nastopa storili, ako bi se njih trud z nehvaležnostjo ne splačeval. Saj je v Stranicah nova, prav drago sozidana šola, pa že dolgo — prazna stojí. — Toliko naj bo prijazno rečeno na „Al bo kaj?“ iz Žreč v 98. listu „Novíc“.

Iz Komenda smo prejeli sledečo mično pesmico, zloženo za ondašnjo šolsko mladíno:

Hej mladenči, v šolo! V njo glas budí i kliče.
Nova zarja, nov se dan nad nas lepó pomiče.
Hajdi v šolo! Kdor če biti kaj možá, človeka,
Naj mladenč ubogljiv, priden, rad u šolo teka.

Kakor čolnu Savi prepušen'mu brez brodnika,
Kakor v hosti čedi ovec gre brez oskerbnika:
Lih tako človeku gre, ki nič se ni naučil;
Reva svedrom se bo dilje skublat mučil.

Za naukov zlatim cvetjem pridno hrepenímo!
Kot čebele svojo sterd i vosek svoj berímo!
Bog Vam plačaj, ki ste pot u šolo nam odperli,
Večno Vas Komenčan pomnul bo, gospodje verli!

Poženčan.

Iz Ljubljane. Včeraj je bil gosp. Kosmač, novoizvoljeni skriptor pri c. k. bukvarnici Ljubljanski, za novo službo v prisego vzet. Iz serca mu privoši vsak to povišanje tolikanj bolj, ker se pridni mož že skoz 29 let v bukvarnici vkvarja.

Novičar iz mnogih krajev.

Presvitli cesar se je v sredo zvečer po železnici skozi Prago in Draždano v Berolin podal. — Dolgo pričakovana gojzdna postava, ktera za zgornjo in dolnjo Austrio, Solnograško, Štajarsko, Koroško, Krajnsko, Goriško, Teržaško, Tiroljsko, Česko, Marsko, Šlesko, Galicio, Krakovo in Bukovino ob novim letu v veljavnost stopi, je prišla na dan. Obširno je izdelana; po nji se razdelé vsi gojzdje (borštje) z deržavne (cesarstvine), občinske (soseskine) in osebujne (posamnih kmetovavcov); brez dovoljenja se ne smé noben gojzd posekati (popolnoma ob les djati); gojzdnarji bojo v prisego vzeti; scer govorí postava od gojzdnih požarov in od poškodovanja gojzdov po merčesih, od povračila gojzdu prizadete škode in ktere cesarske oblasti bojo o tem razsojevale, od varstva gojzdov in prestopkov zoper varnost gojzdne lastníne, od izpeljevanja lesa in druzih gojzdnih pridelkov po ptujih zemljiših itd. — Po nar novejših novícah Dunajskih časnikov je že za 6 milionov novih dvajsetic izkovanih. — Sukno Marskih fabrik je tako niske cene, da so clò iz Angleškiga v Berno prišle naročíla za-nj. — Sliši se, da se bojo prepovedale teleta spod 40 funtov klati. — Starašinstvo je odločilo novimu francoskimu cesarju 25 milionov frankov na leto; kakor so časniki pisali, jih je želel 30 mil. — Napolitanska, Angleška, Belgiška, Švajciška, Nizozemska, Sardinska in Španjska vlada so Napoleona že za cesarja spoznale. — Cele kupe pisem dobiva ministerstvo pravosodja, v kterih pregnani nasprotniki Napoleona naznanujejo, da so pripravljeni se mu vdati. — Deržavni zbor Angleški se hudo zoperstavlja zoper davkovsko postavo, ktero je unidan minister denarstva zboru predložil; tudi časniki, ki so jo izperviga hvalili, jo sedaj hudo grajajo; kaj bo konec te razpertije, se še ne vé. — Razpertije zastran božjiga groba v Jeruzalemu so nek poravnane takole: da vsi spoznovavci ktere koli kristianske vére imajo enake pravíce božjo službo v kapeli groba Izveličarja opravljati, ktera stojí pod varstvam francoskiga cesarstva in do ktere ima ključ katolški patriarh.

Nektere Liburniške besede.

Nabral J. Volčič.

Žveg (s-vegnuti) schlechte Neigung, na priliko: ne morem temu orodju nikakor žvega najti, da bi mi dobro k roki stalo; —
šarúni, na Krajnskem: šoštari, so wie Wanzen, roth mit schwarzen Punkten, auf den Krautpflanzen;
luba, ein grosses Geschwür, wo nach der Heilung eine knorpelartiga Verhärtung übrig bleibt;
serhnuti = sersnuti, erschauern; —
sderžama, zusammenhängend von Grundstücken, na priliko: njegova sela so vsa zderžama; —
boljšina, Besserung; —
baj, eine Messerei von 48 Mass; —
slotiv, a, o, der wählerisch in der Nahrung isst; —
splošan, der Alles gern isst.

Opomín.

Da v škodo ne prídejo, ki imajo še starih krajcarjev kaj, jih še enkrat opomnimo, da naj jih te dní spečajo, ker o novim letu se ne bojo več za denar jemali.

Pogovori vredništva.

V B—č: Smo prejeli in bes. berž ko bo moč vam poslali.

Milodari za reveže pri sv. Trojici
po prošnji v 95. listu „Novíc“.

Neimenovan . . . . . 2 gold.

Vsak dar bomo hvaležno sprejeli in ga odrajtali za razdelitev med uboge gosp. fajmoštru. *Vred.*

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*

☞ Zavolj svetiga dné v saboto pridejo Novíce že *v petek* na svetlo.